

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

18 серпня 2017 року

м. Хмельницький

№07/121-рк/к

Про усунення причин виникнення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія Відділення) розглянувши матеріали дослідження ринку постачання природного газу та суміжних з ними ринків, а також матеріали заяви громадянки Коростильової А.Л. від 20.07.2017 р.,

ВСТАНОВИЛА:

З 01.07.2015 року на території м. Хмельницького та Хмельницької області постачання природного газу промисловим споживачам, бюджетним та релігійним організаціям та населенню здійснює товариство з обмеженою відповідальністю "Хмельницькгаз збут" (Проспект Миру, 41, м. Хмельницький, 29000, код за ЄДРПОУ: 39585960), яке отримало ліцензію на провадження даної діяльності (рішення НКРЕКП №1649 від 28.05.2015 р.).

Послуги з монтажу, технічного обслуговування та ремонту газових приладів і пристроїв, лічильників газу та видачі технічних умов надаються публічним акціонерним товариством по газопостачанню та газифікації «Хмельницькгаз» (надалі – ПАТ «Хмельницькгаз», Товариство).

ПАТ «Хмельницькгаз» є новим найменуванням відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Хмельницькгаз» відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства». ПАТ «Хмельницькгаз», що засноване відповідно до рішення Державного комітету України по нафті і газу від 14.03.1994 №124 шляхом перетворення державного підприємства по газопостачанню та газифікації «Хмельницькгаз» у відкрите акціонерне товариство відповідно до Указу Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15.06.1993 року.

ПАТ «Хмельницькгаз» здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства, статуту нова редакція якого затверджена протоколом Чергових загальних зборів акціонерів ВАТ «Хмельницькгаз» за №17 від 06.07.2010 року та зареєстрованого виконавчим комітетом Хмельницької міської ради від 15.07.2010 року №16731050019001087.

Товариство є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, фірмовий бланк, інші реквізити та відповідно до вимог статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Юридична адреса: 29019, Україна, м. Хмельницький, проспект Миру, 41, код ЄДРПОУ-05395598.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (надалі – Методика), встановлено наступне.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є Товариство на ринку з розподілу природного газу для усіх груп споживачів.

Товарні межі ринків – розподілу природного газу.

Споживачами послуг Підприємства є фізичні та юридичні особи.

Часові межі ринку – поточний період 2017 року.

Територіальні (географічні) межі ринку:

Територіальними межами ринків з розподілу природного газу визначимо межі Хмельницької області, крім м. Шепетівка та Шепетівського району.

Отже, територіальні (географічні) межі ринку Підприємства визначені межами території Хмельницької області, крім м. Шепетівка та Шепетівського району.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України “Про захист економічної конкуренції” суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Відповідно до викладеного вище, ПАТ “Хмельницькгаз” протягом поточного періоду 2017 року займало монопольне становище на ринку з розподілу природного газу для усіх груп споживачів в межах Хмельницької області, крім м. Шепетівка та Шепетівського району, з часткою 100 відсотків та включене до Зведеного переліку суб'єктів природних монополій, якій розміщений на офіційному сайті Антимонопольного комітету України www.amc.gov.ua.

У главі 8 розділу VII Кодексу газорозподільних систем, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послугах (надалі Кодекс) від 30 вересня 2015 року № 2494 визначений порядок періодичної повірки ЗВТ по об'єктах побутових споживачів (населенню), згідно якого:

1. Періодична повірка (у тому числі демонтаж, транспортування монтаж, технічне обслуговування та пов'язаний з такою повіркою ремонт) лічильників газу, які встановлені для розрахунків за спожитий природний газ побутовими споживачами (населенням) для їх побутових потреб, здійснюється за рахунок Оператора ГРМ незалежно від того, чи є він власником ЗВТ.

2. На період зняття лічильника газу для проведення періодичної повірки Оператор ГРМ встановлює лічильники газу з обмінного фонду. При цьому:

- якщо знятий лічильник газу належав Оператору ГРМ, встановлений на його місце лічильник газу з обмінного фонду Оператора ГРМ стає розрахунковим, що оформлюється відповідним актом, та надалі розрахунки зі споживачем здійснюються згідно з його показаннями;

- якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, пройшов періодичну повірку, що підтверджується відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності, Оператор ГРМ зобов'язаний встановити його замість тимчасово встановленого лічильника газу з обмінного фонду протягом двох місяців з дати його зняття;

- якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, рішення про доцільність його ремонту приймає Оператор ГРМ, ураховуючи технічні та економічні чинники. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про доцільність ремонту Оператор ГРМ зобов'язаний встановити відремонтований лічильник газу побутового споживача замість тимчасово встановленого лічильника газу з обмінного фонду протягом двох місяців з дати його зняття. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ

зобов'язаний протягом п'ятнадцяти робочих днів після результатів проведення періодичної повірки (але не пізніше двомісячного строку після зняття лічильника газу на періодичну повірку) безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу (типорозміром не більше лічильника газу побутового споживача) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути побутовому споживачу його лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення щодо недоцільності ремонту лічильника газу. У такому разі побутовий споживач не може відмовитись від встановлення лічильника газу Оператора ГРМ.

3. У разі якщо на період зняття лічильника газу на періодичну повірку неможливо встановити інший, розрахунки зі споживачем здійснюються залежно від середньомісячного (середньодобового) обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше шести місяців. При цьому:

- якщо знятий на періодичну повірку лічильник газу перебуває у власності Оператора ГРМ, Оператор ГРМ зобов'язаний протягом двомісячного строку з дати зняття лічильника за власний рахунок забезпечити встановлення розрахункового лічильника газу на місце знятого лічильника газу;

- якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, пройшов періодичну повірку, що підтверджується відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності, Оператор ГРМ зобов'язаний встановити його протягом двох місяців з дати його зняття;

- якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, рішення про доцільність його ремонту приймає Оператор ГРМ, враховуючи технічні та економічні чинники. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про доцільність ремонту Оператор ГРМ зобов'язаний встановити відремонтований лічильник газу побутового споживача протягом двох місяців з дати його зняття. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ зобов'язаний протягом п'ятнадцяти робочих днів після результатів проведення періодичної повірки (але не пізніше двомісячного строку після зняття лічильника газу на періодичну повірку) безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу (аналогічного типорозміру) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути побутовому споживачу його лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення щодо недоцільності ремонту лічильника газу. У такому разі побутовий споживач не може відмовитись від встановлення лічильника газу Оператора ГРМ.»

4. Зняття лічильника газу на періодичну повірку (або його повірку на місці встановлення) здійснюється у присутності споживача (власника або наймача об'єкта побутового споживача). За необхідності розпломбування лічильника газу представник Оператора ГРМ складає акт розпломбування, який підписується споживачем (власником або наймачем об'єкта побутового споживача).

За результатами розгляду заяви громадянки Коростильової А.Л. з приводу дотримання процедури заміни засобу вимірювальної техніки (лічильника) після проведення метрологічної повірки, було встановлено, що ПАТ «Хмельницькгаз» у квартирі за адресою м. Кам'янець-Подільський, було здійснено демонтаж лічильника газу для проведення чергової повірки, про що був складений Акт про демонтаж засобу вимірювальної техніки від 22.03.2017 року.

Демонтований лічильник після повірки ДП «Хмельницького науково-виробничого центру стандартизації, метрології та сертифікації» був визнаний таким, що не відповідає

вимогам ДСТУ 3336-96 та є непридатним для подальшої експлуатації, відповідно до довідки №1539 від 28.03.2017 року.

ПАТ «Хмельницькгаз» було надіслано споживачу повідомлення про визнання лічильника таким, що не пройшов повірки. В тексті повідомлення здійснено посилання на Постанову НКРЕКП від 30.09.2015 року №2494, а саме: «У разі коли лічильник газу, що перебуває у власності споживача, визнано в установленому порядку непридатним до подальшої експлуатації та ремонту розрахунки із споживачем здійснюються протягом двох місяців з дня письмового повідомлення споживачеві про визнання його лічильника газу непридатним до експлуатації та ремонту відповідно до середньомісячного обсягу споживання природного газу за аналогічний період попереднього року, а в подальшому – відповідно до встановлених норм споживання та вимог Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу». Та зазначено, що з 28.05.2017 року нарахування обсягів природного газу споживачу будуть проводитися відповідно до встановлених норм споживання.

У відповідності до підпункту 3 пункту 5 глави 8 розділу VII Кодексу зазначено, що якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, рішення про доцільність його ремонту приймає Оператор ГРМ, урахувавши технічні та економічні чинники. Тобто ПАТ «Хмельницькгаз» був зобов'язаний прийняти відповідне рішення, щодо доцільності чи недоцільності ремонту лічильника, про, що повідомити громадянку Коростильову А.Л. Однак Відділенням було встановлено, що відповідне рішення щодо засобу обліку громадянки Коростильової А.Л. з боку ПАТ «Хмельницькгаз» не приймалося, відповідно споживачу не повідомлялося, про те що демонтований лічильник не підлягає ремонту.

У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про доцільність ремонту Оператор ГРМ зобов'язаний встановити відремонтований лічильник газу побутового споживача протягом двох місяців з дати його зняття. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ зобов'язаний протягом п'ятнадцяти робочих днів після результатів проведення періодичної повірки (але не пізніше двомісячного строку після зняття лічильника газу на періодичну повірку) безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу (аналогічного типорозміру) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути побутовому споживачу його лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення щодо недоцільності ремонту лічильника газу.

Тобто ПАТ «Хмельницькгаз» до 22.05.2017 року був зобов'язаний встановити побутовому споживачу громадянці Коростильовій А.Л. власний розрахунковий лічильник газу (аналогічного типорозміру) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути їй її лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення. Але ніяких дій з боку ПАТ «Хмельницькгаз» з метою дотримання встановленої у Кодексі процедури у передбачені строки вчинено не було.

У ході розгляду заяви громадянки Коростильової А.Л. до Відділення надійшов лист від ПАТ «Хмельницькгаз» у якому повідомлялося, що 04.08.2017 року вищезазначеному споживачу був безкоштовно встановлений лічильник, що знаходиться у власності ПАТ «Хмельницькгаз», про що виданий АКТ про монтаж засобу вимірювальної техніки від 04.08.2017 року. Тобто заміна лічильника була проведена більше ніж через чотири місяці з дати знаття лічильника на повірку, що призвело до не дотримання встановленої у Кодексі процедури у передбачені строки, та порушення прав споживача.

Зазначене було б неможливим при наявності значної конкуренції на даному ринку, оскільки за умов існування значної конкуренції на ринку відбувалося б змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над

іншими суб'єктами господарювання, що є змістом поняття конкуренції згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

За наявності конкуренції, споживач мав би можливість відмовитись від послуг з заміни лічильника, що не пройшов метрологічної повірки, яка його не влаштовує, та обрати інше підприємство. За таких обставин, оператор газорозподільної системи, щоб утримати споживача, уникав би створення умов, що можуть призвести до затягування строків заміни відповідного обладнання, що в кінцевому результаті могло вплинути на фактичні обсяги спожитого газу.

Таким чином, дії ПАТ «Хмельницькгаз», які полягають у не дотриманні строків встановлення (заміни) засобу вимірювальної техніки (побутовий газовий лічильник) після періодичної повірки для побутового споживача громадянки Коростильової А.Л. (м. Кам'янець-Подільський), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем, шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Зважаючи на те, що вищевказані дії ПАТ «Хмельницькгаз» не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, не завдали значних збитків окремим особам та суспільству, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», адміністративна колегія Відділення,

РЕКОМЕНДУЄ:

Публічному акціонерному товариству по газопостачанню та газифікації «Хмельницькгаз» (29019, м. Хмельницький, проспект Миру, 41, код ЄДРПОУ - 05395598) усунути причини виникнення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені пунктом 1 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку шляхом посилення контролю за дотриманням процедури та строків встановлення (заміни) засобів вимірювальної техніки після їх планової періодичної повірки, у тому числі, що не пройшли метрологічної повірки та підлягають заміні або ремонту.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частинною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендації органів Антимонопольного комітету України, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи повідомити Відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

В. Олуйко